

Vänersborgs Tingsrätt Mark- och miljödomstolen

Mål-nr 751-19

Överklagande av länsstyrelsen Hallands beslut 2019-02-28, avseende felaktig hantering av skrivelse till länsstyrelsens insynsråd, avseende information om hälso- och miljörisker och begäran om återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner.

Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19.

Hemställan om upphävande av beslut 2019-01-24 och nytt beslut 2019-02-28.

Mål-nr 751-19. Föreningen God Livsmiljö Hylte har till tingsrätten 2019-02-17 översänt överklagan av länsstyrelsens Hallands beslut 2019-01-24, avseende avvisning av begäran om återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner. Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19.

Föreningen God Livsmiljö Hylte har sedan till insynsrådet för länsstyrelsen Halland, så sent som 2018-02-25, inlämnat tung information om betydande folkhälso- och miljöproblem, som kan drabba invånarna i Nissadalen vid etablering av vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner. Bilaga 1.

Samma datum, 2018-02-25, översändes i samma ärende skrivelse till kommunerna i Hylte och Halmstads kommuner med förnyad hemställning om agerande, första hand för att hos länsstyrelsen hemställa om beslut om interimistiskt förbud, i syfte att få tid för avgörande av viktiga frågor för människor och miljö i Nissadalen. Särskilt kritiskt är den felaktiga placeringen av 25 vindkraftverk i tillrinningsområdena för vattentäkterna i Sennan (Halmstad) och Nyebro (Hylte) och behovet av riskanalys för samhällets framtida ökande behov av vatten för konsumtion och konstbevattning inom jordbruksnäringen.

Vi fick sedan via mail följande bekräftelse;

Länsstyrelsen i Hallands län har 2019-02-25 tagit emot ditt ärende Begäran om återkallelse hos MPD avseende förbud för vindkraftsprojekt Örken i Halmstads kommun. Det har fått diarienummer 1607-2019. Ange detta nummer vid kontakt med oss för snabbare hantering.

Om du vill komplettera ditt ärende använd gärna [vår e-tjänst](#)

I e-tjänsten anger du Länsstyrelsen i Hallands län samt ärendets diarienummer 1607-2019.

Redan sex dagar senare, 2019-03-01, fick vi meddelande från länsstyrelsens Miljöenhet, om att beslut tagits 2019-02-28 om att

- Statkrafts vindkraftspark Örken, anläggningsnummer 1315-129.

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar att inte begära hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Hallands län att Statkraft Vind AB:s tillstånd daterat 2013-12-18, dnr 551-2473-12, överprövat genom dom från Mark- och miljödomstolen 2015-07-21, mål nr M 225-14, för vindkraftsparken Örken i Hylte och Halmstads kommuner ska upphävas. Ny verksamhetsutövare från december 2018 är Statkraft Vind AB. Ärendet avskrivs i denna del.

Länsstyrelsen beslutar avslå begäran enligt 7 kap. 24 § miljöbalken om interimistiskt förbud mot påbörjandet av vindkraftsprojektet.

- E.ON Wind Sweden AB:s vindkraftspark Örken-Munkabol, anläggningsnummer 1315-125

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar att inte begära hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Hallands län att E.ON Wind Sweden AB:s tillstånd daterat 2011-01-21, dnr 551-4174-09, för vindkraftsparken Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner ska upphävas. Länsstyrelsen beslutar att inte heller begära att vindkraftsparkens överklagade tillstånd daterat 2018-06-05, dnr 551-9000-16, ska upphävas. Ärendet avskrivs i denna del.

Länsstyrelsen beslutar avslå begäran om interimistiskt förbud mot påbörjande av det utökade vindkraftsprojektet. Bilaga 2.

Vi kunde således konstatera att det var osannolikt att insynsrådet kunnat diskutera de för invånarna viktiga framtidsfrågorna.

Av miljöenhetens övervägande framgår tydligt att

- man är medveten om att skrivelsen sänts till insynsrådet
- ”Insynsrådet inte är en instans som fattar beslut utan endast ett rådgivande organ till Länsstyrelsen”
- man felaktigt hanterat skrivelsen som en ny framställan, genom hänvisning till att ärendet redan överklagats och överlämnats till Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

Vi accepterar inte miljöenhetens tolkning att skrivelsen är en ny framställan. Denna misstolkning medför en blockering av vår framställning till landshövdingen och insynsrådet. Detta är inte acceptabelt då dessa frågor har sådan dignitet att de ska prövas och diskuteras i ett lokalt demokratiskt forum. Det är inte heller acceptabelt att dessa frågor ägs av tjänstemän, som både handlägger miljöprövning inom Miljöprövningsdelegationen och sedan medverkar vid Miljöenhetens handläggning och ”försvarar” sina beslut om avvísning av omprövning av samma ärenden. Det är då ytterst viktigt att dessa frågor lyfts till länsstyrelsens högsta ledning för dialog med representanter för befolkningen. Dessa är tillsatta av regeringen för att bevaka viktiga frågor för länets befolkning och framtid, samt tillgodose behovet av demokratisk insyn och medborgerligt inflytande. Insynsrådet står således i det allmännas tjänst i en rad av länsstyrelsens viktiga uppdrag i detta ärende, enligt länsstyrelseförordningen

- **3 § punkterna**

3. regional tillväxt	6. energi och klimat
4. infrastrukturplanering	7. kulturmiljö
5. hållbar samhällsplanering och boende	8. skydd mot olyckor, krisberedskap /vattenförsörjning/
9. naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	11. fiske
10. lantbruk och landsbygd	12. folkhälsa.

Samtliga dessa uppdrag är relevanta i denna fråga. Tydliga anvisningar ges även i

- **2 §**

1. verka för att nationella mål får genomslag i länet och hänsyn till regionala förhållanden
2. utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande.

Notering: Här ges särskilt stöd i regeringens mål i den nya januariöverenskommelsen, om förbättrade möjligheter för landsbygden och ökat stöd för biologisk mångfald och hållbart skogsbruk.

3. främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om. Notering: T.ex. markvibrationernas potentiella risker för hälsa, ekosystem och skogsnäring. Implementering av EU-direktiv m.m.
4. inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, landsting, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet. Notering: Här har särskilt påtalats behov av krisanalys för framtida behov av dricksvatten och bevattning för livsmedelsproduktion, samt medicinsk klinisk utvärdering av vindkraftsbullrets effekter på folkhälsan. Likaså har framställningar gjorts om medverkan av Hav- och vattenmyndigheten Göteborg, avseende EU:s vattendirektiv, EU-projekt för fisketurismen i Nissan mm. Dessutom hemställan om begäran hos Region Halland om medicinsk klinisk utvärdering av vindkraftverkens medicinska effekter vid befintliga anläggningar.

- **5 § p 8.** samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.
- **6 § p 1-4.** Samordna de regionala generations- och miljö kvalitetsmålen.

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. Särskilt relevant för de två riksintressena för miljöskydd, Nissandalen och Store Jöns Mosse, samt de flera nationellt viktiga biotopskyddsområdena som bl.a. har status som nationella forskningsobjekt.

Miljöenheten kan då inte agera, så att viktig information i ärendet inte når länsstyrelsens högsta ledning och insynsrådet. Detta skulle kunna betraktas som blockering av den demokratiska

processen. Vi har därför framfört kompletterande framställan till insynsrådet enligt bilaga 3 och meddelat att vi avser att överklaga även detta beslut.

Vi ser det anmärkningsvärt att framställningarna avvisades av länsstyrelsen Halland 2019-01-24, utan några kommentar av fakta, nya bevis och befintliga EU-direktiv (Vattendirektivet, Klass 1 våtmark, två riksintressen för miljövard, avsaknad av hydrologisk utredning), kommande EU-regelverk (EUROBAT 2015, tjäderhabitat 250 km², biologisk mångfald 2020), otillåten placering i vattentäktssområden (Kap 11, MB, länsstyrelsens egna anvisningar, Naturvårdsverkets anvisningar), WHO:s rapport 2018 (underkännande av dBA, underkännande av rigid "praxis 40 dBA", sömnstörningar och sjukdomssamband), allvarliga folkhälsoeffekter pga lågfrekvent ljud och infraljud (dämpande effekter på hjärna och andningsfrekvens, patologiska effekter på hjärta, lungor och blodkärl, nedsatt hjärtpacitet 20 % etc.), klimat (markvibrationer ökar utsläpp av klimatgaser i våtmarker och skogsmark, minskat kolupptag), ekosystem (markvibrationer, blockering av näringstillförsel, utslagning av naturliga predatorer/fladdermöss, tornseglare, rovfåglar/, okontrollerad utveckling), störningar i skogsbruket (markvibrationer komprimerar marken, stimulerar tillväxt av rotsystemen, hindrar vattenupptagning och sänker grundvattennivån, pressar ned torr luft och ändrar mikroklimatet, mindre dagg medför uttorkning), behov av ökade vattenreserver för dricksvatten och konstbevattning i framtiden, etc.

Vi ser det särskilt frustrerande att myndigheten aldrig tar upp hälsofrågor som nu är väl dokumenterade i WHO-rapporten och vetenskapliga rapporter. Denna rigida tystnadskultur ger intryck av ointresse att skydda stora grupper medborgare och miljön och ge företräde för internationella ekonomiska intressen. Miljöenheten har t.ex. inte redogjort för tolkningen av det egna villkoret, om att bullret inte "någon del av dygnet" får överstiga 40 dBA (EO:n Örken-Munkaböl). Det senare innebär en skärpning av bullervillkoret, som ska kompletteras med lägre dygnsmedelvärde och regler för nedreglering, i synnerhet vid specifika vindhastigheter och vindriktningar, när vinden ligger mot de närmast utsatta fastigheterna. Här finns idag stöd från Naturvårdsverkets uppföljningsrapport **Studie av kontrollprogram av buller vid vindkraftverk** (Maj 2017, Karl Bolin, Martin Almgren).

Ansvarig handläggare på Naturvårdsverket har muntligen bekräftat, den ordagranna tolkningen, som med största sannolikhet kommer vara ledande vid framtagning av nytt regelverk för vindkraftsbuller. Den teknikaliska dBA-bluffen och tillämpad "praxis 40 dBA" är redan avfört från agendan, genom **WHO:s nya regelverk Guidelines för noise in Europe 2018**.

Detta kommer också, liksom signalerna om infraljudets allvarliga effekter på folkhälsan och närmiljön, bli begränsande villkor för den nya vindkraftsstrategin. Det kommer i sin tur att medföra generella tillämpningar av Miljöbalkens kriterier för återkallelse och omprövning av villkor, enligt vad som redan gjorts i Danmark, där folketinget beslutat avveckla 2.450 verk för att nå konsensus om ökad sattsning på havsbaserad vindkraft. Även svenska myndigheter böjer sig för fakta. Naturvårdsverket har startat revidering av regelverken och strategin för vindkraft. Tiden är således mogen för att avbryta utbyggnaden av landbaserad vindkraft i Halland och ompröva äldre anläggningar.

Det finns också en rad aspekter, enligt tidigare skrivelser som talar för att länsstyrelsen i förebyggande syfte enligt miljöbalkens försiktighetsprincip, hos Miljöprövningsdelegationen hemställer om beslut om interimistiskt förbud. Vi ser dessutom ökade risker för att Statkraft säljer miljötillståndet innan de konkreta sakfrågorna och nya förutsättningar analyserats och omprövats, eftersom Statkraft Vind AB i december löst ut Södra Skogs andel (10 %) och nu ensamt står som ägare benämnd Statkraft.

Vi ser oss också som lokal miljöorganisation ha kompetens, som kan tillföras insynsarbetet kunskaper i allmänhetens intresse.

Föreningen God Livsmiljö Hylte har förståelse för komplexiteten i detta och närliggande mål i området. Vi ser det mest optimalt om möjlighet finns för tingsrätten att direkt besluta om interimistiskt förbud.

Vi vidhåller tidigare yrkanden (2019-02-17) att

- miljödomstolen snarast upphäver länsstyrelsens beslut (2019-01-24) att inte besluta om interimistiskt förbud och om miljölagstiftningen så medger tar eget beslut om interimistiskt förbud under tre år, alternativt återvisar ärendet till länsstyrelsen för omgående omprövning av anförda sakskaäl för beslut om interimistiskt förbud, avseende behov av tid för omprövning enligt gällande nationell rätt och EU-rätt och pågående revideringar av bullerregelverk och vindkraftspolicy, utvärdering av infraljudens allvarliga konsekvenser för folkhälsa, ekosystem och skogsnäring samt framtida vattenförsörjning.
- miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut att avvisa begäran om att hos Miljöprövningsdelegationen begära om återkallelse av miljötillståndet för vindkraftsprojekt Örken och återför ärendet för omprövning mot bakgrund av ovan angivna sakskaäl i samverkan med Hylte och Halmstads kommuner.
- miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut att avvisa begäran om att hos Miljöprövningsdelegationen begära om återkallelse av miljötillståndet för EOn:s omprövning och utökning av av Örken-Munkabol-projektet (anläggningsnummer 1315-125) och återför ärendet för omprövning mot bakgrund av ovan angivna sakskaäl, i samverkan med Hylte och Halmstads kommuner. Samt att nya ovan anförda sakskaäl beaktas i pågående överklagningsprocess.

Vi yrkar dessutom att miljödomstolen

- upphäver länsstyrelsens senaste felaktiga handläggning och beslut 2019-02-28 och att
 - länsstyrelsens delbeslut avseende Statkrafts vindkraftspark Örken, anläggningsnummer 1315-129, därmed också upphävs. Innebärande att hemställen kvarstår, om att Länsstyrelsen Halland hos Miljöprövningsdelegationen begär att meddelat miljötillstånd ska återkallas.
 - länsstyrelsens delbeslut avseende E.ON Wind Sweden AB:s vindkraftspark Örken-Munkabol, anläggningsnummer 1315-125, därmed också upphävs. Innebärande att hemställen kvarstår, om att Länsstyrelsen Halland hos Miljöprövningsdelegationen begär att de två meddelade miljötillstånden ska återkallas.
 - länsstyrelsens delbeslut avseende avslag av begäran om interimistiskt förbud mot påbörjande av projektet Statkraft Örken och påbörjande av det utökade vindkraftsprojektet EOn Örken-Munkabol, därmed också upphävs och att ärendena återförs för omprövning, avvaktan av insynsrådets synpunkter och ny behandling av Hylte kommun.
- uppmanar miljöenheten att överlämna/omregistrera skrivelsen till länsstyrelsens insynsråd

2019-03-13

Föreningen God Livsmiljö Hylte

Gert Björklund

Eldshult 115

314 91 Hyltebruk

Ove Björklund

Dagsländevägen 27

302 56 Halmstad

Bilagor

Bilaga 1. Insynsrådet för Länsstyrelsen Halland. Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19.

Angelägen information om betydande folkhälso- och potentiella miljöproblem, förenat med miljötillstånd för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner. Hemställen om upphävande av beslut 2019-01-24 och nytt beslut om interimistiskt förbud.

Bilaga 2. Länsstyrelsen beslut 2019-02-28. 555-1607-19. Felaktig handläggning av skrivelse till länsstyrelsens insynsråd.

Bilaga 3. Insynsrådet för Länsstyrelsen Halland. Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19.

Kompletterande information till tidigare framställan (2019-02-25), avseende prövning av betydande folkhälso- och potentiella miljöproblem, förenat med miljötillstånd för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner.

Hemställen om upphävande av beslut 2019-01-24 och nytt beslut 2019-02-28.